

Міністерство освіти і науки
України Ministry of Education and
Science of UkraineБлизькосхідний
технічний університет
(Middle East Technical University (METU) (Turkey)
Венеціанський Університет Ка-Фоскарі
(Ca' Foscari University of Venice) (Italy)
Центр антропології Інституту археології та етнографії
Національної Академії Наук Азербайджану
(Center for Anthropology of the Institute of Archeology and Ethnography of
ANAS)
Інститут філософії НАН України
Institute of Philosophy of the National Academy of
Sciences of UkraineНаціональний педагогічний
університет імені М.П. Драгоманова M.P.Dragomanov
National Pedagogical University
Дніпровський національний університет імені Олеся
Гончара
Oles Honchar Dnipro National University

ОСВІТА І НАУКА У МІНЛИВОМУ СВІТІ: проблеми та перспекти вирозвитку

МАТЕРІАЛИ
III Міжнародної наукової
конференції

26-27 березня 2021 р.

Частина I

практичної конференції (м. Київ, 15 листопада 2018 р.). К.: Університет «КРОК», 2018. С.533-

535. 2. Сингаївська І.В. *Професійна успішність викладача як чинник вдосконалення діяльності закладу вищої освіти / Соціально-економічні та правові аспекти розвитку суспільства: кол. моногр. / за ред. С.М. Лантева, І.П. Мізус. К.: Університет економіки та права «КРОК», 2020. С. 220-238.* 3. Pherali T. *Education: Cultural reproduction, revolution and peacebuilding in conflict-affected societies: The Palgrave Handbook of Disciplinary and Regional Approaches to Peace.* Palgrave Macmillan UK, 2016. 143 p.

С. В. Світайло

ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Актуальність питань якості професійної підготовки фахівців зумовлена як докорінними змінами в нинішньому суспільстві, новими перспективами його розвитку, викликами часу, так і трансформаційними процесами у сфері вищої освіти. Особливо це стосується педагогічної освіти, від змісту і якості якої залежать виховання майбутніх поколінь.

Аналіз досліджень і публікацій з теми переконує, що ця проблематика не втрачає своєї актуальності, хоч на кожному етапі історичного розвитку суспільство щоразу конкретизує певні пріоритети в освітній сфері. У цьому переконують наукові праці з проблем музично-педагогічної вищої освіти (Л. Арчажнікова, В. Бобрицька, Н. Гузій, А. Козир, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Щолокова та ін.), а також з питань диригентсько-хорової підготовки учителів музичного мистецтва – О. Леснік, Лінь Хай, Л. Люлюк, Н. Михаська, Г. Сагайдак, Т. Смирнова, Н. Тарарак, І. Шинтяпіна, Л. Ярошевська та ін. Головними авторами справедливо вважають такі: засвоєння студентами досвіду хорової культури (теоретичних знань, вокально-хорового репертуару, виконавського досвіду); розвиток і становлення особистості майбутнього вчителя музики у процесі навчально-професійної діяльності; підготовку до виконавської й педагогічної діяльності.

Цей процес передбачає певну послідовність інтелектуального, духовного і практичного розвитку особистості студента у вищому навчальному закладі шляхом оволодіння основами наукових знань, а також набуття професійних умінь і засвоєння цінностей хорового мистецтва. Вважаємо за необхідне наголосити на важливості формування хорошезнавчого тезауруса майбутніх учителів музики [1]. Загалом поняття тезауруса, крім його прямого і безпосереднього значення (як сукупності спеціальної термінології), сьогодні тлумачать значно ширше: як систему смислових одиниць (понять, подій, образних описів, символів, знаків, формул), їх взаємозв'язків і співвідношень [3]. Часто говорять про загальний тезаурус особистості (наприклад, тезаурус музиканта), маючи на увазі обсяг знань, якими вона володіє в певній галузі. Здобуваючи професійну освіту, майбутній фахівець збагачує свій тезаурус, який є показником рівня його професійної підготовки. Отже, на формування і збагачення хорошезнавчого тезауруса має бути спрямований зміст навчального процесу, форми і методи його організації.

Виклад основного матеріалу. Диригентсько-хорова освіта у вищих

педагогічних навчальних закладах спрямована на підготовку вчителів музичного мистецтва до здійснення естетичного виховання і музичного розвитку дітей засобами вокально-хорового співу. Однак майбутні педагоги, готуючись працювати з дитячими хоровими й вокальними колективами, не вивчають вокально-хорової музики для дітей, без знання якої складно говорити про повноцінність їх хорознавчого тезауруса, належну фахову компетентність [4]. До речі, ця проблема не нова, вона завжди привертала увагу дослідників, зокрема, свого часу на це звертав увагу відомий український хорознавець А. Лащенко [2].

У ситуації, що склалась сьогодні у цій сфері, доцільно запровадити хоча б відповідні спецкурси. Так, мета спецкурсу з хорової літератури – надати студентам знання про українську вокально-хорову музику, зокрема й написану для дітей, як історико-теоретичну основу їх професійного тезауруса, охарактеризувати народнопісенну творчість, вокально-хорові твори українських композиторів, засвоїти кращі зразки вокально-хорової музики, необхідні в роботі з естетичного виховання дітей. Це передусім класичні твори: опера М. Лисенка «Коза-дереза», «Пан Коцький», «Зима і Весна»; пісні і хори для дітей, написані протягом 20-40-х років (К. Стеценка, Я. Степового, М. Леонтовича для шкільних хорів *a cappella*), хорова творчість М. Вериківського, П. Козицького, Г. Компанійця, Л. Ревуцького; хорова музика для дітей 50–60-х років (Ю. Рожавської «Пісні-рисунок», «Пісні-пословиці», «Пісні-загадки» (10 пісень), «Пісні-считалки (10 пісень), «Мой цветник» (10 пісень), «Пісні из веселого поезда», опера «Сказка о потеряном времени»); М. Сильванського (ліричні мініатюри «Весною», «Весела», «Танцювальна», «Восени», «Колисковка»), М. Завалишиної (кантата для дитячого хору «Місяць за місяцем», опера «Коли є друзі», пісні для дошкільного і молодшого шкільного віку, становлять 12 пісень – «Місяць за місяцем» (на слова Н. Забіли), три хори *a cappella* («Серпень», «Вересень», «Жовтень»); у 70-90-і роки – пісні Б. Фільца («Жива криниця», «Весно моя, нене», «Первоцвіт»), В. Шаповаленка («Пісня про мрію», «У рідному краї»), І. Шамо («Грушечка», «Три поради»), В. Шебаліна («Зимовий шлях»), А. Штогаренка («Навгороді коло броду»), Ю. Семенякова («Трави дитинства»). Окреме явище в українській хоровій музиці для дітей становлять твори Л. Дичко, зокрема її кантати «Сонячне коло», «Весна», «Барвінок», «Чотири пори року», «Здрастуй, новий добрий день».

Отже, на результативність формування хорознавчого тезауруса учителя музичного мистецтва у процесі диригентсько-хорової підготовки безпосередньо впливає опанування ними належного обсягу знань з хорознавчих дисциплін. Завдання вищих навчальних закладів, у яких здійснюється підготовка таких фахівців, – сприяти збагаченню змісту освіти шляхом відповідного планування й організації навчального процесу та підготовки його методичного забезпечення.

Список використаних джерел

1. Живов В. Л. *Хоровое исполнительство. Теория. Методика. Практика.* Москва: Владос. 2003. 270 с.
2. Лащенко А. П. *Пути совершенствования предмета «Хороведение и методика работы с хором» // Вопросы хорового образования: сб. трудов.* Москва, 1985. Вып. 77. 148 с.
3. Неволин И. Ф., Позина М. Б. *Тезаурус – как показатель компетентности личности // Вестник практической психологии образования,* 2010. №2(23), С. 69-73.
4. Смирнова Т. А. *Теория та методика*

диригентсько-хорової освіти у вищих навчальних закладах: психолого-педагогічний аспект: монографія. Горлівка: ПП «Видавництво Ліхтар», 2008. 445 с.